

EN MEMORIA D'UN CAÇADOR

Escriu sota els efectes d'una impressió tremenda, d'una mort que m'ha deixat esbalaït: la d'un parent meu de Ciuret, propietari d'una gran casa pairal i d'un gran terme, últim hereu d'una dinastia de propietaris rurals. Ha mort com un gran caçador que era, al peu d'un marge, en ço de la seva propietat, mentre es disposava a parar el filat a una guatlla, l'única cacera que li era permesa – i encara si les sentia cantar prop de la seva masia – a causa d'una malaltia del cor.

Abans d'ahir, com cada any, arribava a Ciuret per obrir la casa, acompanyat d'algun dels seus familiars. Ahir, diada de Sant Jaume, ocupà el seu lloc al banc de l'església parroquial. Potser són figuracions meves, però em sembla que vaig mirar-me'l més que altres vegades. Encara sembla que el veig a l'hora de la Comunió del sacerdot, picant-se el pit, mentre eren pronunciades a l'altar les paraules del «*Domine non sum dignus*». Reveig el seu gest, tan repetit i tan característic, de passar-se la mà per la cara, movent el cap, amb un petit estosseu, com qui s'aclareix el coll, en un tic que de molts anys ençà li havia observat i que sempre em donava la sensació de que responia a algun batec inesperat del cor que li palpitava amb arritmia. El seu rostre era ahir d'un color molt cendrós, però poques vegades l'havia vist tan alegre en sortint de missa. Tenia moltes ganes d'enraonar i xerràrem una bella estona. Parlàrem d'un cadell de còquer que em tenia encarregat i que li havia promès; de l'oncle Pere; de l'alegria amb què esperava la festa dels vots d'una de les seves dues filles xaverianes; del preu de la fusta i de la llana; en fi, de tota una munió de petites coses sense importància, però que constitueixen la sal de la conversa, després de tot un any de no haver-nos vist.

El dia era d'una gran magnificència. Amb un sol esplendorós, sense un tel de núvol en el cel d'un blau puríssim. Un d'aquest dies meravellosos de Ciuret, en què el verd tendre de l'herba i el to més pujat de les fagedes llunyanes, es converteixen en unes tonalitats de llum mai vistes enlloc. Tot convidava a allargar l'estada i la conversa davant l'esglésiola, en aquella placeta única tapissada d'herba flonja, on la quitxalla, com cadells, es revolquen com en coixins de seda. Naturalment, les guatllas no podien pas mancar a la conversa. En referir-me a una que no parava de cantar dessota l'era, al lloc on coincideixen els tres termes de tres propietats, i que fins ara no havia fet cabal de les insinuacions amoroses del meu botet, em replicà amb aquella ironia seva una mica sornaguera: «potser no li toques prou bé la música». I així ens acomiadàrem, ben dejuns, ell i jo, de que ja no ens veuríem més en aquest món.

Diu que dinà alegre com mai. I, enlestides les postres, digué al seu gendre «anem a veure si agafem aquella guatlla». I en aquella hora de sol de les tres de la tarda, que les guatllas aprofiten per cantar, com si l'escalfor del sol encara abrandés més la llur ardència, recollí filats i botets i s'encaminà margerces avall. En arribar just

a la partió, a poques passes de la seva pressumpta víctima, senyalà el camp més proper tot dient: «Allí pararem el filat». Foren les últimes paraules que pronuncià. Perquè, allà mateix, a la cresta del marge, despenyant-lo de brins i de flors, s'aclofà a la catifa de l'herba, d'una manera suau, com qui s'adorm a l'hora de la migdiada, de cara al cel puríssim de Ciuret, amb els ulls enlluernats de clarors eternes.

L'escena de la seva extramunció, en mig de la pau dels camps, fou impresionant. Les paraules amb les quals el sacerdot ungia els membres del moribond en el seu viatge cap a l'eternitat, voleïavan dintre de la tarda de juliol, vacil·lants i tremoloses com papallones. Després vingué el moment de conduir-lo, camps a través, amb el baiard negrós ressaltant damunt el verd dels prats i l'or dels blats a punt de sega. Encara no havíem fet vint passes, que, trencant la quietut del moment, espetegà, més ressonant que mai, el «blat segat» de la guatlla, com si cantés l'absolta al seu caçador definitivament fracassat.

Els meus pensaments, aleshores, anaren descapdellant la madeixa dels records, de tots aquells moments de la nostra vida viscuts en comú, amb una lentitut i una precisió que mai més oblidaré. Els instants, ja molt llunyans, de quan jo era apenes un adolescent i l'acompanyava, encara desarmat en unes caceres fantàstiques de guatlls i perdius, de bon dematí, quan encara els camps eren xops i els marges rutilaven amb les terenyines de la nit ben perlejants de rosada; el cant de les perdius així que es feia clar; aquelles parades cataléptiques del seu pointer color taronja, encarcerat, amb una palpitació gairebé imperceptible en els narius àvids, ben impregnats de la proximitat i de la sentor de la peça; la rapidesa fulminant amb què d'un cop de braç infalible despenjava el perdigot més rabent; aquells retorns inoïdables amb els penjolls ben plens, que ell sempre em deixava dur i que jo ostestava amb tot l'orgull de sentir-me participant d'uns rites cinegètics que m'embriagaven; la seva gambada llarga que jo gairebé no podia seguir, la varietat de lliçons amb què m'instruí sobre la manera de conduir-se les llebres; aquelles vetlades inefables a la cuina gran; la seva manera de passejar-se en el res cotidià del Rosari; tot, tot, s'anava desgranant en el meu record, en aquells instants breus, però plens d'intensitat i d'emoció, mentre l'anàvem acompanyant, inert, de retorn de la seva última cacera.

Avui, poc abans de l'enterrament, el seu país l'ha volgut acomiadar amb un espectacle teatral, d'aquells a que ja estem habituats els qui coneixem Ciuret en la seva totalitat i varietat d'aspectes. La pluja i els trons han batut de valent. Però, després de l'esclat, tot s'amansí, el sol ha relluït més intensament, i ha deixat veure, amb una tendror novella, tota la gran esplendidesa de la tarda morent.

Així ha mort un bon cristià i un gran caçador. Que Déu li hagi obert de bat a bat tots els cancells del Cel, on Ell regna com un sol meridià i on són inconeguts els temors i les angoixes de la posta.

J. RIEROLA I ALIBÉS

Ciuret, a 26 de juliol del 1958.